

Mennyire megbízható a szerb történészek magyarázata?

(Ezt az érdekes kérdést, amit most a koszovói konfliktus békés rendezésének eshetősége vet fel, **Christopher Bennett** válaszolja meg a WSTJ számára írt kommentárjában, amit az alábbiakban tolmacsolunk olvasóinknak. Bennett Balkan-szakérto, korábban igazgatója volt az Interlational Crisis Group of the Balkan; nevü intézménynek, majd szerzoje a New York University Press által publikált tanulmánynak, amelynek címe " Jugoszlavia véres összeomlása, okozatai, lefolyása és következményei **Christopher Bennett** tanulmánya 1996 ban lett kiadva New Yorkban)

Hogyan forgatják ki a szerbek saját történelmüket?

Amikor Szerbia szembeszáll a Nyugat hatalmával, a szerbek azzal érvelnek, hogy történelmük tanúsága szerint sohasem szenvedtek vereséget. De ez az állítás azt bizonyítja, hogy Szerbia a történelem ellen is hadat visel. A szenvedély, amellyel érvelnek és a szakértelem tettetése, ahogy multbeli hőstetteikkel foglalkoznak, az egyensúly hiányát igyekeznek takargatni, kezdve Lazar herceg legendájával. A legenda szerint, a szerb vezető, Lazar herceg, mielőtt szembeszállt volna a török hadsereggel, a csata előestéjén ajánlatot kapott, hogy válasszon a földi és mennyei királyság között. Lazar herceg ezt válaszolta: "Jobb elesni a csatában, mint életben maradni, de megszégyenítve." Az eget választva, Lazar elesett a másnapi csatában. Diadalmas veresége végét jelentette Szerbia birodalmának. Ezt követően hosszú időre az Ottoman császárság uralma alá került.

A valóság, szemben a legendával

Tény és való, hogy Szent Vitus napján, 1389-ben Koszovó földjén, a Rigómezőn utközet folyt le, amelynek során mindkét vezér, Lazar herceg és Murat török császár is elesett. Csúpan ennyi bizonyos, a csata többi részlete, a kimenetel is beleértve, mind a mai napig rejtélyes. A történelem bizonyosságából arra lehet következtetni hogy valószínűleg mindkét táborban, úgy a szerb, mint a török hadseregben több nemzetiség katonái szolgáltak. Igen valószínű, hogy a Balkán összes keresztény népét, beleértve az albanokat is, a szerbek Ugyéért harcoltak. Ebben a csatában a szerbek és az albanok vallatva, egymás mellett harcoltak. A csata kimenetele valószínűleg nem volt olyan sorsdöntő, amint azt később állították, valószínűbb az, hogy döntetlen lett az eredmény, nem pedig török győzelem, mert utána a török erők visszavonultak ebből a térségből. A szerb birodalom szétesése pedig már harminc évvel korábban elkezdődött, noha független államként még hetven esztendőig fennmaradt.

A szerbek magyarázata uldozési maniajuk sugallata

Történelmi mítoszok teremtése nem egyedül szerb tulajdonság. Más népeknek is vannak saját legendái multjukból. De a szerbek koszovói legendája egyedülálló, mert abból ered az a meggyőződésük, hogy a Balkán összes népei között a szerbek voltak állandóan az áldozatok. Ez elvakította őket és nem vették észre szomszédaik szenvedését.

A kései XX. század agy Szerbiajának legendáját egy szerb író, Dobrica Kosić szötte. Kosić, egy regényíró, a második világháború idején partizán volt és összebarátkozott Josip Broz Titóval, Jugoszlavia kommunista vezetőjével (1945-1980). Kosić azonban nem volt hajlandó

megbékülni Tito későbbi albán politikájával, Koszovó autonómiájával. Az ellen agalt, amiért 1968-ban kizárták a Kommunista Partból. Kovic ezután saját üldözési maniaját parosította Szerbia nemzeti üldözési maniajával. Ebből született a Nagy-Szerbia program, amit Szlobodan Milosevic a magaéva tett és azt szorgalmazza azóta is.

Ezt azután a szerb média szotte tovább

1991 óta a szerb média Szerbia történelmének minden egyes epizódját kiasta és azt elferdítve, az atlagemberek tudatába is atplantalta. Életszínvonaluk allandó csokkenése is ezt szította tovább, és ettől nőtt, növekedett idegengyűlöletük.

Ennek az új történelem-magyarozatnak következményeként, a szerbek elhitték, hogy Jugoszlavia összes többi népeinek ok az aldozatai és részükrol oket fenyegeti a veszely. Hatalmas véraldozatokat hozlak Jugoszlavia megteremtéséért, ok gyoztek a haboruban, osztalékukat a gyozelem után Tito szétosztogatta több koztarsasag kozott, amikor decentralizalta az orszagot.

A szerbek rogeszméjében alig van némi igazsag

Vegyük szemügyre a szerbek és a horvatok viszonyat paldaul. A mai szerb propagandistak szerint ez a két nép osidoktól fogva egymas torkat szorongatta. Az igazsag azonban egészen mas. A szerb-horvat rivalizalas a XX szazad tuneménye csupan. A XIX. szazadban a horvat nacionalistak, az osztrakok és a magyarok ellen berzenkedtek, a szerbeknek nagy tiszteloi voltak és a jugoszlav állam megalapitasa mellett kardoskodtak. A horvat parlament kormányzó partja, amely 1914-ben megszavazta a Szerbia elleni haborut, Szerb-Horvat Koaliciós Part volt.

A masodik vilaghaborut a szerbek ugyanigy félremagyaraztak

Ahogy a II. vilaghaborut lefestik, az donto bizonyítéka annak, hogy aki kizarólag onmaganak vindikalja a szenvedés jogat, annak következtetésképpen mindig igaza van és sohasem vétkes semmiért sem. Utóvégre is a szerbek a nacik ellen harcoltak a szovetségesek oldalan, hosiesen és hatalmas veszteségeket szenvedtek a gyozelemért. De a masodik vilaghaboru is egészen masként zajlott le Jugoszlaviaban. Egy nép hosies harca helyett ez inkább polgarhaboru volt, aminek kevés kozé volt a masodik vilaghaboruhoz. Minden egyes csoport, a szlovének kivételével, a szerbek ellen harcoltak, noha nem egységesen, hanem egyénenként. Titó partizanhadseregének a kezdetben a szerbek képezték a gerincét, akik Horvatorszag babkormanya, az usztasak atrocitasai elol menekültek el. De maguk a szerbek Szerbiaban a haboru alatt csendesesen viselkedtek és kevés vizet zavartak. Hitler egy Quisling-szeru vezetot ültetett a szerbek nyakara Milan Nedic tabornok személyében, aki lojalis maradt a nacikhoz egészen vereségükig. Miután Szerbiaban nem voltak harcok, Nedicnak alkalmá nyilt Szerbia zsidóságának alaposabb kiirtasara, mint ahogy az usztasaknak is sikerült kifésulni a zsidókat Horvatorszagbol és Boszniaból. Akinek ebben kételye lenne, az olvassa el azt, amit az amerikai zsidó doktor, Philip Cohen irt könyvében: Serbia's Secret War: Propaganda and Decéit of History címmel. Cohen könyvét felhaborodasaban irta, amit akkor érzett, amikor Szerbia propagandistai megkisérelték kiforgatni a masodik vilaghaboru eseményeit Szerbiaban.

Szerbia hosi halottai is megérdemelnének egy ilyesfajta könyvet

Jugoszlavia a haboru után azt allította, hogy a tengelyhatalmak ellen vivott harcaiban egymillió hatszaz ezer polgara halt hosi halalt. De ez egy igen durva becslés volt, Titó azon erőfeszítését célozta, hogy minél több karpótlást vasaljon ki Németorszagbol és Jugoszlavia hosieségét és szenvedését bizonyítsa. Az 1980-as években két független kutató, Bogoljub

Kocovic, egy szerb és Vladimir Zerjavic, egy horvát, sokkal szerényebb számokat mutattak fel komputeres feldolgozás alapján, ami népszámláláson és a demográfián alapult.

Egy milliő felettire becsülték a szerb veszteségeket, vagyis az 1941-es Jugoszlavia lakosságának 6.4%-ára. A szerbek vesztesége nagyobb volt 487,000 halott, a horvatoké 270,000, a muzulman-szlavoké 60,000, a montenegróiaké 50,000. A zsidóké volt a legnagyobb. 77.9 % elpusztult, míg a cigányok vesztesége 31.4, montenegróiaké 10.4, a szerbeké 6.9%, a muzulman szlavoké 6.7%.

Az adatok megdöbbentőek, de messze alul maradnak Tito allitásának és azt se feledjük, hogy a szerbek az usztasaktól szenvedték a legtöbb brutalitást. Haboru előtti lakosságukból minden hatodik szerb elpusztult.

A Németország elleni hősi harc is legenda csupan

Tekintettel a kaoszra, amit a jugoszlaviai kis polgar haboruk okoztak, a Harmadik Birodalomnak sohasem kellett nagyszamu csapatokat kuldenie Jugoszlaviaba.

Jugoszlavia hozzájárulását a szövetségesek gyozelméhez, eloször a gyozok maguk tuloztak el. Ezt még megtoldottak később mas államférfiak, akik el akartak kerulni a beavatkozást a jelen konfliktusba.

Német csapatok Jugoszlaviaban mindossze kétszer voltak, a masodik vilaghaboru soran: eloszor 1941-ben, a 12 napos invazió soran, masodszor pedig 1944-ben, amikor Gorogországban allomaszó egységeiket vissza vontak. Egyéb idokban a németek horvat és szerb babjaikra, valamint a szomszédokra, az olaszokra, a magyarokra **(Mi csak a Trianonban elvesztett ősi magyar területeket, Bácskát, a Baranya háromszöget és a Muraközt szálltuk meg. M-Sz.)**, a bolgarokra tamaszkodva kontrollaltak Jugoszlaviat. A harcok jelentos része Boszniaban folyt le.

Szerbia történelmét vizsgálva az ember arra a szomorú megállapításra jut, hogy barmelyik fejezetére osszpontosítja figyelmét, a belgradi hivatalos verzió ellentmond a tényeknek. Ez annal lehangolóbb, mert Milosevics megjelenése előtt Szerbia volt a legliberalisabb és legprogresszivebb a jugoszlav koztarsasagok kozott.

A szerb hirkozló média meglepően nyilt volt a kelet europai gyakorlatot illetően, megturte a politikai ellenzékét, sőt majdnem batorította öket. Barmi lesz is a jelen konfliktus végeredménye, Szerbianak végső soron saját történelmével kell megbékülnie, szembe kell néznie a tényekkel.